บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันอินเตอร์เน็ตทุกสรรพสิ่ง (Internet of Thing :IoT) ได้มีบทบาทและอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันต่าง ๆของมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะการสื่อสารกับอุปกรณ์ต่าง ๆ สามารถทำได้ง่ายและรวดเร็ว ข้อมูลจำนวนมากจะถูกส่งตรงไปยังผู้ใช้แล้วแสดงผลทันที มีการอำนวยความสะดวกในการใช้งานและบริการต่าง ๆ เช่น เซนเซอร์ (Sensor) ที่ติดอยู่บนรถ เมื่อประสบอุบัติเหตุจะส่งข้อมูลไปยังรถฉุกเฉินเพื่อแจ้งเตือนไปยังการเกิดอุบัติเหตุ หรือบ้านอัจฉริยะ ที่สามารถปรับอุณหภูมิ เปิด-ปิดไฟภายในบ้าน เปิด-ปิดประตูโรงรถได้ผ่านทางแอปพลิเคชัน (Application)

ซึ่ง Internet of thing สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ได้หลากหลายด้าน เช่น ระบบตรวจสอบการเข้าใช้ห้องเรียน สามารถตรวจสอบได้ว่าในห้องเรียนมีผู้ใช้งานแล้วหรือไม่ มีคนอยู่จำนวนเท่าไร ทำให้ลดระยะเวลาในการเดินทางเพื่อตรวจสอบห้องเรียนเอง แล้วยังสะดวกสบายต่อคนที่เข้ามาใช้งานห้องเรียนเองด้วย

จากการศึกษาพบว่าการใช้ Internet of thing ในระบบเกี่ยวกับห้องเรียนนั้น มีการพัฒนาในปัจจุบันอย่างกว้างขวาง บางส่วนจะเป็นการตรวจนับแค่จำนวนคนในพื้นที่อย่างเดียวแล้วแสดงผลให้ผู้ใช้งานทราบผลเท่านั้น ซึ่งยังไม่มีระบบตรวจเช็คนับค่าต่าง ๆที่หลากหลายเพื่อความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ

ดังนั้นเพื่อให้เกิดความสะดวกสบาย เราจึงคิดค้นระบบตรวจสอบการเข้าใช้ห้องเรียนแบบเรียลไทม์ โดยนำเทคโนโลยีอินเตอร์เน็ตทุกสรรพสิ่ง (Internet of thing) พร้อมมีการใช้เซนเซอร์ (Sensor) ในตรวจเช็คค่าอุณหภูมิห้อง ตรวจเช็คการเคลื่อนไหว ตรวจเช็คสภาพแสง ใช้เซนเซอร์ตรวจจับเมื่อมีคนเข้า-ออกห้องเรียน โดยจะมีการนับจำนวนคนที่เข้ามาใช้งานภายในห้องเรียน แสดงสถานะห้องเรียนว่างหรือกำลังถูกใช้งานหรือไม่ พร้อมระบุจำนวนคนที่เข้ามาใช้งานภายในห้องเรียนนั้น ๆ และมีการบันทึกข้อมูลผลแบบเรียลไทม์ โดยตัวระบบจะทำงานคู่กับเทคโนโลยี LoRa ที่ใช้ในการตรวจสอบและส่งข้อมูลไปยังเซิร์ฟเวอร์ ผ่านสัญญาณ LoRa Gateway เป็นตัวรับสัญญาณ หากมีการจัดทำระบบตรวจสอบการเข้าใช้ห้องเรียนแบบเรียลไทม์ จะสามารถทำให้คณาจารย์และนิสิตลดระยะเวลาในการเดินทางเพื่อตรวจสอบสถานะห้องเรียน และไม่เสียเวลาในการหาห้องเรียนใหม่หรือห้องเรียนนั้นมีคนใช้งานอยู่เป็นจำนวนมาก และเพื่อสามารถรับรู้สถานะการใช้งานห้องโดยภาพรวมเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจในการบริหารการใช้ห้องของอาคารอย่างมีประสิทธิภาพ

Computer Science Department
Faculty of Informatics, Mahasarakham University

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงงาน

เพื่อตรวจสอบ สถานะการเข้าใช้ห้องเรียนและนำมาใช้ในการตัดสินใจบริหารการใช้ห้องอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ขอบเขตของโครงงาน

ผู้จัดทำได้อธิบายขอบเขตเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.3.1 ระบบตรวจสอบการเข้าใช้ห้องเรียนแบบเรียลไทม์

(1) มีการทำงานในส่วนของการตรวจวัดค่าต่าง ๆ ภายในห้องเรียน
- สามารถวัดอุณหภูมิภายในห้องเรียน
- สามารถวัดความสว่างภายในห้องเรียน
- สามารถวัดค่าความเคลื่อนไหวภายในห้องเรียน

(2) มีการทำงานในส่วนของการตรวจนับคนที่ประตูห้องเรียน
- สามารถตรวจนับจำนวนคนเข้า-ออกห้องเรียน โดยใช้เซนเซอร์อัลตราโซนิคในการตรวจนับ

(3) มีการทำงานในส่วนของการจัดเก็บค่าข้อมูลของเซ็นเซอร์ต่าง ๆ จะเก็บข้อมูลแบบเรียลไทม์

(4) มีการวิเคราะห์สถานะการใช้ห้องเรียน โดยใช้หลักการวิเคราะห์กระบวนของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) เข้ามาประมวลผลในส่วนของข้อมูลที่อยู่ในฐานข้อมูล โดยอัลกอริทึมที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์คือ Decision tree ต้นไม้ตัดสินใจ

(5) มีการส่งข้อมูลผ่านสัญญาณ LoRa โดยมี Gateway เป็นตัวรับข้อมูลและทำการส่งข้อมูลไปยังเครื่องเซิร์ฟเวอร์

1.3.2 แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือและเว็บสำหรับผู้ใช้ระบบ

ผู้ใช้ระบบ ได้แก่ นิสิต และบุคลากร

(1) สามารถสมัครสมาชิกเข้าใช้งานระบบแอปพลิชันด้วยการกรอกข้อมูลดังนี้
- อีเมล (Email) หรือ MSU account
- รหัสผ่าน (Password)

Computer Science Department
Faculty of Informatics, Mahasarakham University

- ชื่อผู้ใช้

(2) สามารถเข้าระบบในแอปพลิชันโดยการกรอกชื่อผู้ใช้ และ รหัสผ่านที่สมัครเป็นสมาชิกแล้ว

(3) สามารถแก้ไขข้อมูลส่วนตัวได้

(4) ระบบแสดงห้องเรียนตามหมายเลขห้องเรียน และสถานะห้องเรียนให้ผู้ใช้ระบบตามสถานะดังนี้

- ว่าง
- กำลังถูกใช้งาน (พร้อมแสดงจำนวนคนโดยประมาณ)

(5) สามารถค้นหาห้องเรียนด้วยการกรอกหมายเลขห้องเรียนได้

(6) สามารถแสดงห้องที่ว่าง และห้องที่ถูกใช้งานในปัจจุบันได้

(7) สามารถออกรายงานข้อมูลสถิติจากจำนวนคนที่เข้าใช้ห้องเรียนในแต่ละห้องต่อวัน จะแสดงในรูปแบบของกราฟแท่ง (สามารถเลือกวันที่เพื่อดูได้)

1.3.3 แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือและเว็บสำหรับผู้ดูแลระบบ

(1) สามารถเข้าระบบในแอปพลิชันโดยการกรอกชื่อผู้ใช้ และรหัสผ่าน

(2) สามารถแก้ไขข้อมูลส่วนตัวได้

(3) ระบบแสดงจำนวนห้องเรียนตามหมายเลขห้องเรียน และสถานะห้องเรียนให้ผู้ใช้ระบบ ตามสถานะดังนี้

- ว่าง
- กำลังถูกใช้งาน (พร้อมแสดงจำนวนคนโดยปริมาณ)

(4) สามารถแสดงห้องที่ว่าง และห้องที่ถูกใช้งานในปัจจุบันได้

(5) สามารถเพิ่ม แก้ไข ห้องเรียนใหม่ได้

(6) สามารถแก้ไขสถานะของห้องเรียนได้ เมื่อเกิดการผิดพลาดในระบบการแสดงสถานะ

(7) สามารถค้นหาห้องเรียนด้วยการกรอกหมายเลขห้องเรียนได้

(8) สามารถตรวจสอบสถานะของสภาพแวดล้อมในแต่ละห้องได้ อันประกอบด้วย

- อุณหภูมิ
- ความสว่าง (แสง)
- ลักษณะความเคลื่อนไหว

(9) สามารถแสดงข้อมูลสถิติจากจำนวนคนที่เข้าใช้ห้องเรียนในแต่ละห้องต่อวัน จะแสดงในรูปแบบของกราฟแท่ง (สามารถเลือกวันที่เพื่อดูได้)

Computer Science Department
Faculty of Informatics, Mahasarakham University

- ผู้ดูแลระบบสามารถกำหนดค่าสถานะ (ห้องว่าง/ไม่ว่าง) ในข้อมูลดิบ (Raw data) ได้
- สามารถสร้างต้นไม้ในการตัดสินใจ (Decision tree) ใหม่ได้

1.3.4 อุปกรณ์

(1) อุปกรณ์เซนเซอร์ที่ใช้ในการเช็คการเข้าห้องเรียนแบบเรียลไทม์ ได้แก่

- เซนเซอร์วัดอุณหภูมิ
- เซนเซอร์วัดค่าความสว่าง
- เซนเซอร์ตรวจจับความเคลื่อนไหว

โดยเซนเซอร์ทั้งหมดจะถูกเก็บไว้ในกล่องอุปกรณ์เพื่อจะนำไปติดภายในห้องห้องเรียนโดยจะติดตั้งที่มุมห้องฝั่งประตูเข้า-ออกห้องเรียน

(2) เซนเซอร์อัลตราโซนิค จะนำมาติดที่ประตูเข้า-ออก จะติดตั้งตัวเซนเซอร์จำนวน 2 ตัวในการติดตั้ง คือตัวแรกจะติดตรงประตูข้างในห้องเรียนและอีกหนึ่งตัวจะติดตรงประตูนอกห้องเรียน

1.4 ภาพรวมของระบบ

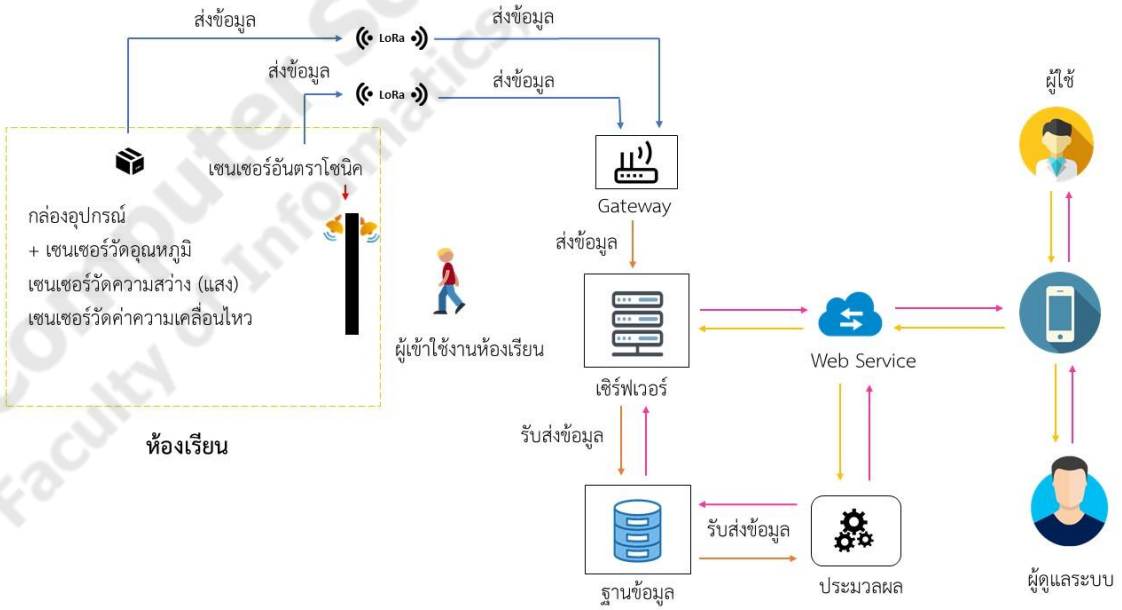

ภาพประกอบที่ 1.1 ภาพรวมภายในระบบ

Computer Science Department
Faculty of Informatics Mahasarakham University

จาก ภาพประกอบที่ 1.1 เป็นภาพรวมของระบบตรวจเช็คการเข้าใช้ห้องเรียนแบบเรียลไทม์ ส่วนที่ 1 ภายในห้องเรียนนั้นเริ่มจากการติดตั้งตัวกล่องอุปกรณ์เซนเซอร์ โดยภายในกล่องอุปกรณ์ประกอบไปด้วยตัวเซนเซอร์วัดค่าอุณหภูมิ เซนเซอร์วัดค่าของแสง และเซนเซอร์ตรวจจับการเคลื่อนไหว ที่นำไปติดตั้งภายในห้องเรียนและยังมีเซนเซอร์อัลตราโซนิคที่นำไปติดตั้งไว้ที่ประตูทางเข้าและติดตั้งตรงประตูข้างในห้องเรียนเพื่อตรวจสอบว่ามีคนเข้า-ออกหรือใช้งานหรือไม่ ถ้ามีคนเดินเข้ามายังห้องเรียนจะทำการนับจำนวนคนที่อยู่ในห้องเรียนและถ้ามีกรณีการออกจากห้องเรียนจะทำการลดจำนวนของคนที่อยู่ในห้องเรียน ในส่วนของการตรวจสอบสถานะของห้องเรียนว่ามีคนใช้งานหรือไม่ก็จะตรวจสอบด้วยตัวอุปกรณ์แต่ละที่เราติดตั้งเอาไว้ภายในห้องจากนั้นจะนำข้อมูลที่ทำการเช็คนั้นส่งข้อมูลไปยังเครื่องเซิร์ฟเวอร์ และเข้ากระบวนการ AI ทำการประมวลผลและแสดงผล

ในส่วนของการรับข้อมูล ตัวกล่องอุปกรณ์เซนเซอร์และเซนเซอร์อัลตราโซนิคที่ติดอยู่ประตูจะทำงานโดยการวัดค่าต่าง ๆ ออกมา แล้วทำการส่งข้อมูลทุกอย่างมายังตัวคอนโทรลเลอร์ของแต่ละตัว เพื่อที่ตัวคอนโทรลเลอร์จะส่งข้อมูลไปยังเครื่องเซิร์ฟเวอร์ โดยการส่งข้อมูลไปยังเครื่องเซิร์ฟเวอร์นั้น จะใช้สัญญาณ LoRa เป็นตัวส่งข้อมูล ซึ่ง LoRa เป็นระบบเครือข่ายที่สามารถส่งสัญญาณทางไกล และเกตเวย์ (Gateway) จะเป็นตัวรับสัญญาณเพื่อที่จะทำการส่งข้อมูลไปยังเครื่องเซิร์ฟเวอร์

จากนั้นจะเป็นในส่วนของเครื่องเซิร์ฟเวอร์ จะทำการประมวลข้อมูลที่ได้รับเข้ามาแล้วประมวลผลและเก็บข้อมูลนั้นลงฐานข้อมูล ข้อมูลที่ได้มาจะเป็นข้อมูลที่มีจำนวนมาก ข้อมูลที่ได้มานั้นไม่สามารถนำมาแสดงผลได้เลยเพราะอาจเกิดข้อผิดพลาดในการแสดงผลข้อมูลไม่ถูกต้องแม่นยำ จึงนำกระบวนการ AI เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์และประมวลผลของข้อมูลโดยที่ AI จะทำการประมวลผลในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ประมวลผลข้อมูลในช่วงเวลา 08:00 – 09:00 น. นำมาประมวลผลว่าค่าต่าง ๆ ที่เซนเซอร์ทำการวัด อาจจะนำค่าข้อมูลล่าสุดหรือใกล้เคียงของเวลานั้น ๆ มาสรุปให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำที่สุด

ในส่วนของการแสดงผลบนหน้าจอแอปพลิเคชันจะเป็นส่วนของผู้ดูแลระบบและผู้ใช้งานโดยในส่วนของผู้ดูแลระบบสามารถที่จะดูภาพรวมของตัวเซนเซอร์ได้ทั้งหมด และเช็คสถานะห้องเรียน ส่วนของผู้ใช้งานจะมีการแสดงห้องเรียน สถานะของห้องเรียนตามสถานะว่าว่างหรือกำลังถูกใช้งาน และส่วนการแสดงสถิติจะสรุปผลการเข้าใช้งานในรูปแบบของกราฟแท่ง จากจำนวนคนที่เข้าใช้งานห้องเรียนในแต่ละห้องต่อวัน

ส่วนของการใช้งานแอปพลิชัน ผู้ดูแลระบบสามารถแก้ไขข้อมูลในส่วนที่สามารถแก้ไขได้ โดยสามารถดูการวัดค่าของอุณหภูมิ ค่าของแสง ค่าการเคลื่อนไหว และเช็คสถานะภายในห้องเรียน ส่วนของผู้ใช้งานจะมีการสมัครสมาชิกเข้าใช้งานระบบแอปพลิชัน ด้วยการกรอก อีเมล (Email) หรือ MSU account รหัสผ่าน (Password) ชื่อผู้ใช้ และทำการล็อกอินเข้าใช้งานด้วยการกรอก อีเมล (Email) และรหัสผ่าน (Password) โดยผู้ใช้งานสามารถแก้ไขข้อมูลส่วนตัวได้ และเห็นสถานะของห้องเรียน หมายเลขห้องที่ต้องการ

Computer Science Department
Faculty of Informatics, Mahasarakham University

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้แอปพลิชันและเว็บไซต์ที่สะดวกสบายช่วยในการตรวจสอบสภาพแวดล้อม เพื่อใช้ในการตัดสินใจบริหารการใช้ห้องอย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน

1.6.1 ฮาร์ดแวร์

เครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. Lenovo
   - Intel(R) Core (TM) i5-10300H CPU @2.50GHz 2.50GHz
   - RAM 8 GB DDR4
   - 64-bit Operating System
2. HP
   - Intel(R) Core (TM) i5-10300H CPU @2.50GHz 2.50GHz
   - RAM 8 GB DDR4
   - 64-bit Operating System

1.6.2 ซอฟต์แวร์

- Arduino IDE 1.8.9 ใช้เขียนโปรแกรม คอมไพล์และอัพโหลดโปรมแกรมลงบอร์ด Arduino
- โปรแกรม Adobe XD ใช้สำหรับออกแบบรูปแอปพลิเคชันนำเสนอ
- โปรแกรม Power point ใช้สำหรับออกแบบรูปนำเสนอ
- โปรแกรม Android Studio ใช้ในการเขียนแอปพลิเคชันบนมือถือ
- โปรแกรม Genymotion จะจำลองเครื่องโทรศัพท์ขึ้นมา เพื่อใช้สำหรับรันโค้ดจากโปรแกรม Android Studio

1.6.3 อุปกรณ์ IoT ใช้สำหรับทำระบบตรวจเช็คการเข้าใช้ห้องเรียนแบบเรียลไทม์ มีดังต่อไปนี้

- บอร์ด Arduino UNO R3 ใช้ติดต่อสื่อสารและควบคุมอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ
- ใช้ AM2320 เป็น sensor ในการวัดอุณหภูมิในห้องเรียน เพื่อตรวจสอบว่าในห้องขณะนั้นมีอุณหภูมิเท่าไร

Computer Science Department
Faculty of Informatics, Mahasarakham University

- ใช้ HC-SR501 เป็น sensor ในการตรวจจับความเคลื่อนไหว เพื่อตรวจสอบว่าภายในห้องมีการเคลื่อนไหวหรือไม่
- ใช้ LDR Photoresistor Sensor เป็น sensor ในการวัดความสว่างความเข้มแสง เพื่อตรวจสอบว่าภายในห้องมีการเปิดไฟทิ้งไว้หรือไม่
- ใช้ US-100 ในการตรวจจับนับคนเข้า-ออกห้อง เพื่อตรวจสอบว่ามีคนเข้า-ออกห้องเรียนหรือไม่

1.7 แผนการดำเนินงาน

โครงงานปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ดำเนินงาน ณ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระหว่างเดือน กรกฎาคม 2563 ถึง ตุลาคม 2564

ตารางที่ 1.1 แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	เดือน											
	ก.ค	ส.ค	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล												
2. วิเคราะห์และกำหนดขอบเขต												
3. ออกแบบระบบ												
4. พัฒนาโปรแกรม												
5. ทดสอบระบบ												
6. ทำรายงานสรุป												
7. นำเสนอโครงงาน												

Computer Science Department
Faculty of Informatics, Mahasarakham University

1.8 ภาพตัวอย่างการทำงาน

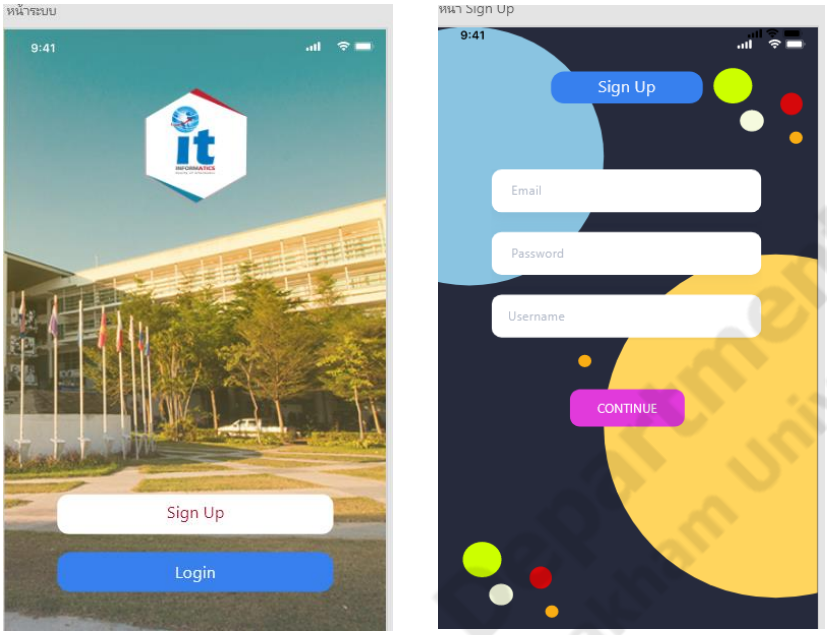

ภาพประกอบที่ 1.2 ตัวอย่างหน้าสมัครสมาชิก

ภาพประกอบที่ 1.3 ตัวอย่างหน้าเข้าสู่ระบบ

Computer Science Department
Faculty of Informatics, Mahasarakham University

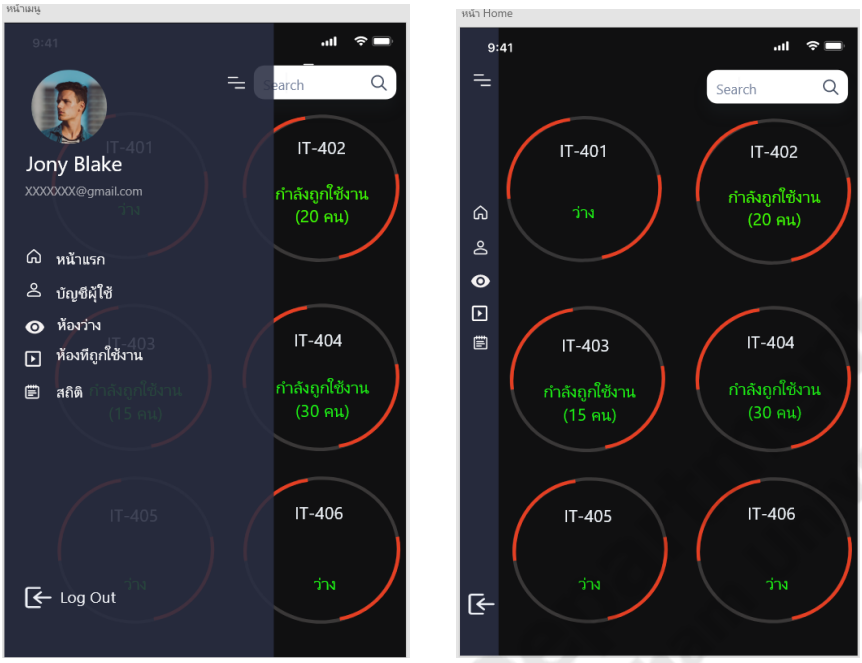

ภาพประกอบที่ 1.4 ตัวอย่างหน้าแรก + ตัวอย่างการแสดงผลของแต่ละห้อง

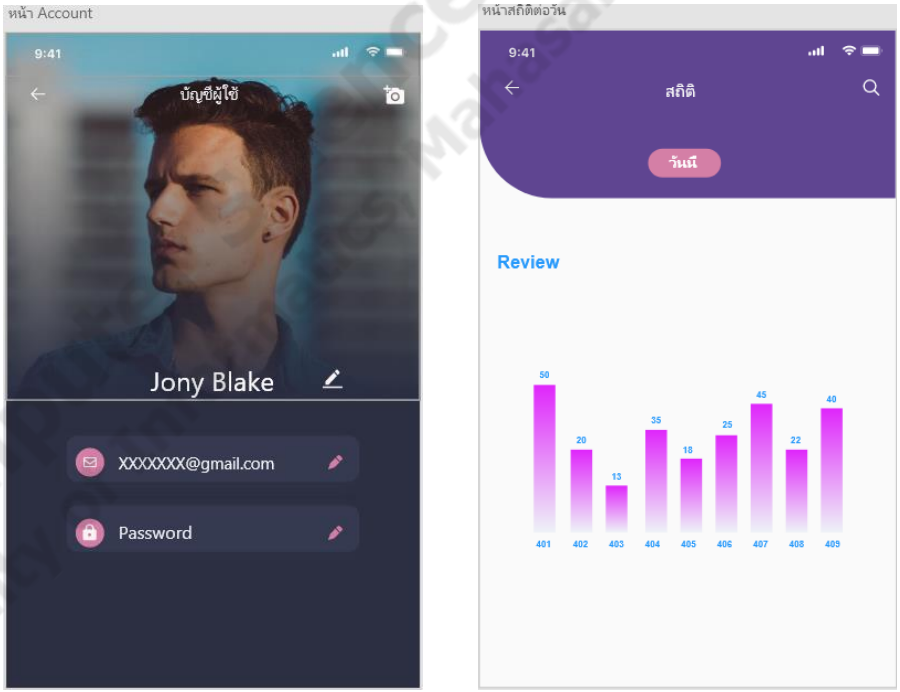

ภาพประกอบที่ 1.5 ตัวอย่างหน้าข้อมูลส่วนตัว + ตัวอย่างการแสดงผลกราฟแท่ง

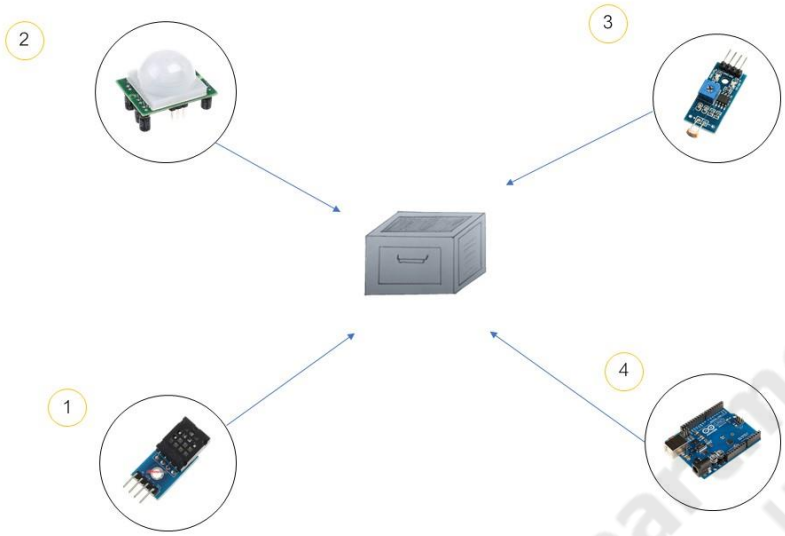

ภาพประกอบที่ 1.6 ตัวอย่างกล่องอุปกรณ์

หมายเลข 1 คือ เซนเซอร์การวัดอุณหภูมิ

หมายเลข 2 คือ เซนเซอร์ตรวจจับความเคลื่อนไหว

หมายเลข 3 คือ เซนเซอร์วัดความสว่าง (แสง)

หมายเลข 4 คือ บอร์ด Arduino UNO R3

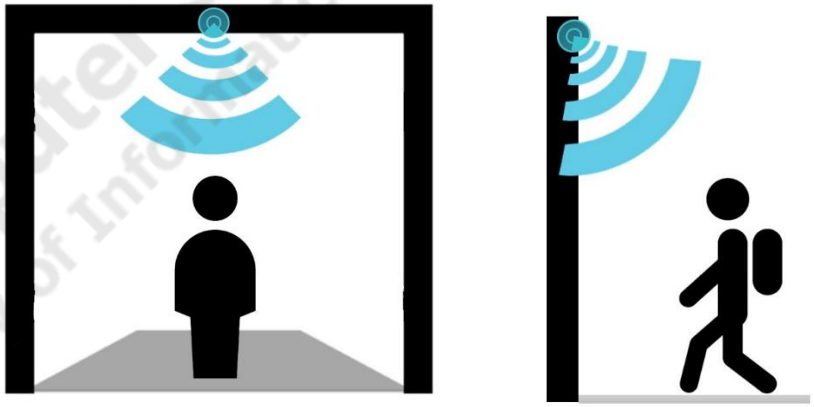

ภาพประกอบที่ 1.7 ตัวอย่างการติดตั้งอุปกรณ์เซนเซอร์อัลตราโซนิค

Computer Science Department
Faculty of Informatics, Mahasarakham University